

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnék.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak tőrfogatáért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

A miniszter beszéde.

Gróf Bethlen András földmívelésügyi miniszter az itt következő beszédében választott az erdélyi gazdasági egyet. tekintélyes testületének, mely szombaton tiszteltgett a Kolozsvártt időző miniszternél, s kifejezte ama kívánságait, melyeket a gazdasági élet fejlesztésére szükségesnek tartott elmondani. A tiszteltgők szónokának, Szabó József gazdasági egyet. elnöknek, az idén már nem kellett annyira hiányt felsorolni gazdasági életünk teréről, mint az előző években s örömmel tölt el, hogy a fokozatos fejlődés útján haladva, sikerekről is adhatunk számot.

Fokozza örömeinket a földmívelési miniszternek e beszédre adott válasza, melyből meggyőződhetünk arról, hogy a kormány pártoló figyelmére méltatja állandóan az erdélyi részek gazdasági viszonyait és azok

felsegélésére támogatását nem vonja meg, de sőt folytonosan erősíti.

Gróf Bethlen András eszméi, melyekről válaszbeszédében számot adott, minden ízben képzett és eszméit a gyakorlati életben is megvalósítani tudó praktikus gazdasági államférfiu elvei. Meleg figyelmébe ajánljuk gazdaközségünknek e beszéd minden egyes sorát, mely oly elveket rejt magában, mik nélkül gazdasági előhaladásra utalt országrész nem boldogulhat. Abból az élénk érdeklődésből, melyet gazdaközségünk az ideai gazdasági mozgalmak iránt tanusít s abból, hogy megértette községünk, hogy manap az erők egyesítése, a jeles törekvések egyesült erővel való támogatása hozhat létre csupán igazán üdvös eredményeket, következtetjük, hogy mindnyájan Erdély birtokosai és gazdái vállvetve igyekeznek megvalósítani a törekvéseket, melyeket a miniszter beszédében megvalósítandónak kitűzött.

Gróf Bethlen András eme nagyfontosságú beszéde szószerint így hangzik:

Tisztelt elnök ur, tisztelt barátim! Igen köszönöm eme meleg elismerő szavakat.

Higység el, hogy igen jól esik, hogyha a közpálya, mely gyakran, de mondhatni, mindig tövisekben gazdag, gyümölcsöket is terem. S legkedvesebb gyümölcsök azok, melyeket e perczben szedek, midőn hivatott részről elismerésben részesül törekvésem. Hogy önöknek a támogatása mellett, önökkel együtt igyekszem megoldani a gazdasági fejlődésre fontos kérdéseket, legyen jele az is, hogy a politikai elfoglaltság miatt rövidre szabott szabadságidőmet megszakítva, igen messziről jöttem, hogy lássam a kiállítást, mely, remélem, az erdélyi részi állattenyésztés emelkedésének újabb örömdetes bizonyítéka leendő, de jöttem főleg azért, hogy önökkel együtt, kik a dolgokat közelebbről látják, a szükség-

leteket érzik, megbeszéljem ama tenni valókat, melyek a gazdasági életben most fontossággal bírhatnak.

Igen nagy súlyt fektetek ez egyletre és arra különösen, hogy ennek vezérférfiaival karöltve működjem. Nemcsak a rokonszenv és bizalom, mely önökkel egybefűz, vonz ide, hanem mélyebb oka is van és ez az a két momentum, mely gazdasági fejlődésünkben mindenesetre figyelmet érdemel.

Az egyik ok ama gazdasági tapasztalatokban rejlik, amiket itt szerezni lehet. Azon gazdasági tapasztalatok fontosak, melyeknek iniciatívái, ha visszapiantunk az elmúlt 20—30 esztendőre, felette tanúságosak. Ugy látjuk, hogy igen sokan azok közül, kikben erős volt az iniciatíva, nem voltak képesek sikerre vezetni a kezdeményezést s törekvésük nagyrészből nem végződött kellő eredménnyel. Esetleg önhibájukon kívül történt, hogy nem érhettek el sikert, nem ismerhették az akadályokat, melyek útjukban állanak, de tényleg munkásságuk nem szerencsésen végződött s kevesen vannak azok, akik a 20 év előtti időben valamely kezdeményezésre vállalkoztak s azt kezükbe ragadták, ezután gazdasági eredménnyel és nemcsak erkölcsi sikerrel dicsekedhetek volna. Ezért bármily üdvös legyen a kezdeményezés, ezek a példák elijeszthetik a vállalkozókat.

A második (s ez nemcsak erdélyi, hanem specziális magyar jellem), hogy könnyen felbuzdulunk, könnyen rohanunk vállalkozásokkal ismeretlen terekre, hanem a kezdeményezés útján, ha egy-egy akadálylyal találkozunk, visszariadunk. Nehezebben felbuzduló nyugot-európai népeknél ellenben ha fellép egy-egy kezdeményező egy eszmével, megkísérti és nem riadva vissza semmiféle akadályoktól igyekszik sikerre vezetni. S csakis így érhetők el kellő eredmények. Jó

A „Székelyföld“ tárczája.

A szabadságharc kiállítása.*

Irta Tábori Róbert.

A történeti nagy korszakok emlékeit minden nemzet hiven őrzi meg emlékeztetésben, mert ezek képezik fejlődésének úgy szólva állomásait. De lassanként, hosszú századok elmúltával mégis el-elmosódik egy emlék, feledésbe megy egy nevezetes tény; miáltal pótolhatlan ür támad, nem ugyan a fejlődésben, — mert ez nem függ egyes eseménytől — hanem a nemzeti érzésben. Mi volna például, ha az egész Rákóczy-korszak hiányozna a magyarok, a Tell-század a svájciak történetéből? (Ezt az utóbbit már ugys el próbálják disputálni a történészek a svájciaktól, legendának mondván azt!) Bizonyára félig sem volna olyan egységes a nemzeti érzés e két nemzetben, mert nem szilárdítaná egy hatalmas és fejlődésére nagy befolyású korszaknak emléke. Mert a nemzeti érzés korántsem áll egyszerre elő, hanem fejlesztése évszázados munkát igényel; s nem is tart mindenkor egyenletes lépést egy népek anyagi vagy egyéb tekintetbeni gyarapodásával. Így például

dául a német sokáig volt már gazdag és földrajzi tekintetben „nagy“ nép, a nélkül, hogy nemzetnek lehetett volna mondani, mert nem ismerte a nemzeti érzést. Valósággal csak 1815. óta ismeri, mikor egy kívülről jövő hatalmas befolyás nyomása alatt fölébredt benne s azóta mindent is elkövetett, hogy a nemzeti érzésnek megfelelő nemzeti állammá legyen.

Ha már nagy népeket képes ennyire átalakítani, megerősíteni és a fejlődés útjára vinni a nemzeti érzés, mennyivel inkább a kisebbeket! Ezek egyáltalában még földrajzilag sem létezhetnének nemzeti érzés nélkül. Elnyelés őket az idegen népek körülözlő árja, bekebelezésbe magába hatalmasabb szomszédok pusztá akarata s úgy eltűnnének a föld színéről, hogy nevük sem maradna fenn a történetben. Nemzeti érzés nélkül a magyar nép beolvadt volna vagy a törökhöz, vagy a németbe. Annuit köszön ezen érzésnek, mint talán egyetlen nép sem a föld kerekén!

Azért is elismerés illeti azokat, a kik bármilyen csekély módon hozzájárulnak a nemzeti érzés fejlesztéséhez. A felénk sandító külföld, különösen pedig a Lajtán tuli szomszédok szeretnek minket „chauvinisták“-nak elnevezni, s nem sejtik, hogy a mit ők így neveznek, az nem egyéb a nemzeti érzés egy-egy erősebb liktetésénél és nyilvánulásánál, a mely néha csekélyebb alkalommal is

kitör, mert sok már az összegyűlt „fluidum“. Honnan értené ezt meg az osztrák, holott benne soha sem volt nemzeti érzés? A mi őt lelkesíti, az lokális és legfőleg még tartományi patriotizmus és azonfelül hűség a dinasztiahoz; mindenesetre szép és dicséretes érzések, de korántsem elegendők arra, hogy egy csomó népből egységes nemzetet alakítsanak. A Lajtán tul, ha van egy nép, a mely a nemzeti érzést ismeri és magában erősen ápolja, ez csak a cseh lehet s azért valószínűleg övé a jövő a „testvérállam“-ban.

A ki tehát igazán szívén hordja a magyar haza és nemzet jóllétét és gyarapodását, az a maga körében és tehetségéhez képest mindent el fog követni a nemzeti érzés fejlesztésére és megszilárdítására. Mondottuk már, hogy erre mi sem alkalmasabb, mint a nagy történeti események emléke. S valamennyi történeti esemény közül leginkább azok, melyek az illető nemzetet egy nagy, jogáért végigküzdött harc közepett mutatják. Ilyenek a Rákóczy-korszak és a szabadságharc eseményei.

Mind a kettőnek határozottan nemzeti volt a jellege; csakis nemzeti érzés inspirálta azokat, a kik részt vettek bennök, s azért ugyanezt az érzést keltik bennünk, az utódokban is. De különösen a szabadságharc! Mint egy éltető és lelkesítő vérkeringés járja még mindig át emléke a nemzet testét. Művészek és költők belőle merít-

* A Budapesti Látogatók Lapjából.

tudjuk, hogy egy kérdés megoldása annyi tényezővel van összekötve, hogy csekély hibák néha semmivé teszik, azért teljes siker csak több lankadatlan kezdeményező törekvése által érhető el.

Sok példa bizonyítja, hogy nálunk egy-egy kezdeményezés, habár az alapgondolata helyes volt is, ha csak a kivitel valamely részében is akadálylál találkozik, kudarcot vall s az úgy elvész.

S ha ezekből a tapasztalatokból következőket vonok s kérdelem, hogy miképen legyenek a szerepek a különböző tényezők között, melyek a kezdeményezés után a siker elérésére közreműködhetnek, elosztva, hogy a kormány, a társadalommal s a sikert biztosító tényezőkkel együtt haladva, azt tényleg létrehozzák: megtalálom a szerepeket, melyeket úgy az egyiknek, mint a másiknak az úgy előnyére el kell vállalni.

Ezek között a szerepek között a gazdasági egyletnek a feladata meglatolni, megfontolni, hogy mely teendők azok, melyekkel kezdeményezéseket lehet tenni úgy, hogy a vállalkozás haszonnal járjon; a másik feladat az, hogy ha a kezdeményezés megtörtént, ne engedjék lankadni az erőket, mik közreműködésben a létesítésben, de sőt mindenba buzditsák és támogassák.

Ez az, a mi reménnyel tölt el. Reményelem, hogy az összesített munka által, az erők egyesítése után a haladás fejlesztésében, az ország e fontos részében, a szeretett Erdélyben is képesek leszünk a gazdasági életet teljes virágzásra juttatni.

Gyakran és helyesen hangsúlyoztatik, hogy a gazdasági haladás az, mely az országnak politikai súlyát is biztosítja, erősíti. Mire való ábrándozni oly tervekkel, melyek kívül esnek a megvalósíthatás keretén, midőn a mezőgazdasági fejlődés biztosítja nekünk mindazt az előnyt, a mire szükségünk van?

Kifejezést adtam azon óhajtasomnak, s örömmel tölt el, hogy a mostani kiállítással kapcsolatosan itt értekezlet tartassék, melyen megbeszéljük a fontos teendőket s hogy mik azon tényezők, melyek megszerzésére törekednünk kell az erdélyrészi gazdasági élet haladásának biztosítására.

Örvendek, hogy számosan jöttek az értekezleten való résztvételre. Elhozattam a miniszterium egyik tekintélyes szakemberét, hogy figyelme legyen az előadandókra s a kívánalmakkal és szükségletekkel legyen alkalma megismerkedni. Kifejezést adok azon örömömnem, hogy az egyesület buzgó szakfőfiai itt együtt láthatom, kiknek támogatására azon munkában, mely előttünk áll, szá-

mitok s kik a munka sikerét hivatva vannak biztosítani. Örvendek, hogy ily tekintélyes testületet talállok itt, mert remélem, hogy így az értekezlet nem üres ceremónia lesz, hanem sikerre vezérlő munka. Ujlag üdvözlöm önöket!

Hidassy Kornél hercegeprímás. Ő felsége, mint a „B. H.” értesül, már aláírta Hidassy Kornél szombathelyi püspök kinevezését Magyarország első főpapi méltóságára. Az új hercegeprímás kinevezési okmánya a napokban fog megjelenni a hivatalos lapban. Hidassy úgy szólván akarata ellenére jut a primási székre. A mint nem akart püspökké lenni kultuszminiszteri osztálytanácsos korában és Trefortnak minden rábeszélő tehetsége kellett hozzá, hogy őt a szombathelyi püspökség elfogadására bírja; a mint visszautasította később a Lipovniczky halálával megüresedett nagyváradi püspökséget: épp úgy vonakodott most is a hercegeprímási méltóság elfogadásától s csakis az igen magas és legmagasabb befolyásoknak és akaratnak enged, midőn a fényes kitüntetésnek s legfelsőbb elhatározásnak engedelmeskedik. Hidassy pénteken este érkezett vissza székhelyére, Szombathelyre Emsből, a hova torokbaja vitte. Hangja még kissé fátyolozott ugyan, állapota mindazáltal öröndetesen javult.

Bosnyák új századok. A hadsereg rendeleti lapjának szombati száma közli ő felségének elhatározását, melynek értelmében október 1-én négy új bosnyák századot állítanak fel.

Románia szarvasmarha-kivitele július havában 530 darabot tett ki. A kivitel állandóan emelkedőben lenne, ha a szállítási díjakon kívül az út nem volna oly hosszadalmas. Romániában ez idő szerint mindent elkövetnek arra nézve, hogy Ausztria és Magyarország engedjék meg a szarvasmarha-átvitelt Olaszországba való rendeltetés mellett. Bukaresti szarvasmarhakereskedők azon a nézetben vannak, hogy a román kormány e törekvése nem fog hajótörést szenvedni, mivel az állatok egészségügyi állapota Romániában, ez idő szerint, teljesen kielégítő s már hónapok óta nem fordult elő ragályos és veszedelmes jellegű állati betegség. A szállítási díjak Galacz- és Brailából tonnánként a következők: Antwerpenig 13—15, a kontinensen levő kikötőkig 11—6—15 frank és végül a közép-tengeri kikötőkig 10—10.50 frank.

Az európai helyzet és monarchiánk hadereje.

Bécsből jelentik, hogy e napokban ott „Európa jelenlegi helyzete és Ausztria-Magyarország hadi budgétje” ezimen röpirat fog megjelenni, melynek szerzője nyilván jól ismeri a legfelsőbb poli-

zónságnak. Talán azért is épen most, mivel sejtik, hogy szükséges a nemzeti szellemre és a nemzeti érzésre appellálni? . . .

A vigadó több termében látható az a, mintegy 4600 tárgy, melyet eddig sikerült összehozniok — de azért még nem nyújt véglegesen befejezett képet a kiállítás; mert még folyton érkeznek újabb tárgyak. A rendezőség, melyet Hentaller Lajos, gróf Károlyi Gábor és Pázmándy Dénes országgyűlési képviselők, valamint Farnek Béla képviselnek, azon volt, hogy az egyes csoportok bizonyos kimagasló központtal birjanak, a mely azonban lebilincseli az érdeklődést. A csoportosítás valóban jó izlésre mutat, de egyszersmind szakértelemre és a történelmi események teljes ismerésére is. Mert nem olyan könnyű dolog ám, történelmi érdekű tárgyakat úgy elrendezni, hogy az egyik ne szorítsa háttérbe a másikat, hanem kölcsönösen kiegészítsék egymást. Körülbelül három főcsoportot lehet megkülönböztetni: I. Az arcképek csoportját. II. A fegyverek csoportját. III. A jelvények csoportját, a melybe az érmek, okmányok és zászlók is tartoznak.

(Vége következik.)

kai hatóságok szándékait és terveit. Kifejti, hogy legnagyobb mérvben kívánatos a monarchia véderőjének lehető legteljesebb kifejtése. Ezután vázolja a reformokat, melyek a hadsereg harczkészégének fentartására szükségesek.

A szerző azt követeli, hogy a gyalogságnál szaporítsák a hivatalos tisztek létszámát egy törzstiszttel és egy kapitánnyal minden kerületi hadkiegészítő parancsnokságnál és egy tiszttel minden századnál, úgy, hogy minden századnak a kapitányon kívül három tisztje volna. Ez azt eredményezné, hogy a gyalogságnál és a vadászoknál a tisztikar száma növekednék 105 törzstiszttel, 105 kapitánnyal és 1800 hadnaggyal, összesen kétezer hivatásos tiszttel.

A röpirat írója e célból ajánlja, hogy a katonai iskolák növendékeinek számát emeljék és a tartalékos tiszteket lehetőleg aktiváltassák. Javasolja továbbá egy derék altiszti állomány fentartása céljából az altiszti szolgálati jutalmak szaporítását; különösen az őrmesterekét a mostani jutalom negyed vagy ötöd részével kívánja emelni. A legénység béke-létszámának növelését is ajánlja, még pedig századonként legalább száz főre, valamint annak megengedését, hogy a póttartalék az időszaki fegyvergyakorlatokra behívható legyen.

A lovasságra vonatkozólag úgy nyilatkozik a szerző, hogy az a hadsereg létszámához képest gyenge, de béke idején pénzügyi szempontok miatt e költséges fegyvernem szaporítása ki van zárva. Hogy azonban mégis történjék valami, kívánatos, hogy pótlóvak új telepei létesíttessenek, a kitanított lovakat béke idején magánuszemélyeknek engedjék át használatra, úgy, hogy nem csak az ezred vonul majd ki teljes hadképes lovakkal, hanem mozgósítás esetén harcra kész tartalék-századokat is lehet formálni. E lovas-századokat aztán a gyalogsági divíziókhoz osztanak be lovas-századonként. A tüzérséget illetőleg a röpirat szerzője azt hangoztatja, hogy a most fennálló 42 tartalékúteg itegenként négyágus létszámra hozassék. A várútegeket is lehetőleg gyorsan építsék ki. A műszaki csapatokra vonatkozólag kívánatos, hogy a mérnökkari csapatok vízi szolgálatra alkalmaztassanak. A sebész és élelmezési szakot illetőleg a röpirat annak lehetetlen voltára utal, hogy a mostani hadsereget friss hussal és kenyérrel lássák el. Lehető legkiterjedtebb módon kellene használni a huskivonatokat és kétszersültet, mely célból gyárak, műhelyek és raktárak rendeztessenek be és a szekerész-csapatok könnyebb élelmezési kocsikat kapjanak.

Zárszávaiban a szerző a hadsereg fordítandó kiadási többletet évi 17—18 millióra becsüli, miből 7—8 millió forint rendes kiadás volna, a mi abban az arányban növekednék, a mint az élő elem erősödik, míg a rendkívüli kiadások idő folytán csökkenének. Megjegyzi a szerző, hogy a fontos ügyek közül csak azoknak érintésére szorítkozik melyek végrehajtása és érvényesítése huzamosabb időt igényel és melyek azért komoly veszély nélkül már nem odázhatók el.

Figyelemre méltó, hogy a szerző a véderőtörvény nagyobb mérvű kiterjesztését is szükségesnek mondja, minthogy mostani alakjában már nem felel meg.

Az erdélyi gazdák értekezlete.

Az erdélyi gazdák szombaton Kolozsvárrt értekezletet tartottak, melyben részt vett Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszter is. Jelen voltak az erdélyi részek legelőkelőbb birtokosai.

Bethlen András gróf az elnökség vezetésére Szabó József egyesületi elnököt kéri fel, ő maga csak mint egyszerű hallgató kíván résztvenni az értekezleten.

Szabó elnök kérésére Tormay osztálytanácsos előadván az értekezlet célját, Miksa Imre szólal föl. A gyári ipart tartja szükségesnek és fölszólalásában az erdélyi nyers anyagoknak itthon való földolgozását tanácsolja.

Betegh Sándor az erdélyi magyar marhafaj különös oltalmát kéri a tarka fajjal szemben. A gyümölcs piac teremtését szükségesnek látja.

Sigmond Dezső képviselő különös sújt kíván fektetni a gyümölcstermesztésre és tojáskivitelre.

Az elnök előadja, hogy az erdélyi gazdasági egylet a magyar marhafaj megvédésére nézve felterjesztést tett a miniszterhez, mely felterjesztés nagy részben helybenhagyva leérkezett.

A miniszter ohajtáná a dohánytermelést is terjeszteti Erdélyben. Erre vonatkozólag szükséges lenne a pénzügyértől kedvezményeket kapni. Fontosnak tartja a gyümölcstermelés, sertés- és baromfi-tenyésztés, tojáskivitel előmozdítását.

Tormay Béla osztálytanácsos kijelenti, hogy a kormány a hazai fehérmarha érdekében mindent megtett, mert e faj terjesztését és védelmét felette fontosnak tartja. Ezért igen helyesli a tenyésztési egyletek alakítását. Szükségesnek tartja a juhászat, sertés-tenyésztés és gyümölcstermelésre való intézkedéseket. Krassó-Szörényben a juhászati telep az egész vidéket fellendítette. A gyümölcstermelésre nézve az erdélyi részeket, hol igazán pompás gyümölcs terem, legalkalmasabbnak tartja, ámde kár az, hogy nincs Kolozsvárrt gyümölcsbörze és így a külföld nem vehet tudomást az erdélyi gyümölcsről.

Sigmond Dezső indítványozza, hogy bizassék meg az erdélyi gazdasági egylet egy gyümölcserértékesítő egylet alakításával.

Szabó elnök mindezek után rezumálja az értekezlet határozatait. Az értekezlet kimondja: 1. Első sorban a szarvasmarhatenyésztés mozdítandó elő; a fehér fajú marhának fejlesztése és az erdélyi megyék községeknek erre vonatkozó egyöntetű szabályrendelet alkotása iránt az erdélyi gazdasági egylet kiegészített felterjesztést tegyen a miniszterhez. 2. A juhászat emelése, czigaja és egyéb juh faj tenyésztése által, a mit a miniszter a kolozsi telep által már is előmozdít. 3. A sertés-tenyésztés és a hussertésnek kicsiben való tenyésztése szövetkezetek által. 4. A gyümölcstermelés törzskönyv alakítása és a községeknek faiskolák létesítésére való szorítása által előmozdítandó. 5. A tarifa kérdése gazdasági szempontból kifejtendő, összegezendő és a földmívelésügyi miniszter után a kereskedelmi miniszterhez felterjesztendő. 6. A dohánytermelés ügyében kedvezmények szorgalmazandók. 7. A miniszter intenciójára a löheremag termelése és főképp tisztítása terjesztendő. Tormay osztálytanácsos indítványára kimondatik a 8-ik pontban, hogy tárgyalandók azon mezőgazdasági iparok, melyek az erdélyi mezőgazdasági rendszerek keretébe beillenek. Mindezek alkalmas átdolgozás végett az erdélyi gazdasági egyletbe áttétetnek.

Bethlen miniszter köszönetét fejezi ki a népes részvételért, melylyel alkalmat adott közvetlen információk szerzésére. Kiemeli, hogy sok fontos tapasztalatot szerzett. Egyik következtetés, melyet levont az értekezletből, az, hogy a tagosítás egyáltalában nem került szóba. Ebből azt látja, hogy e tárgyban tett intézkedések megnyugvást szültek. (Ugy van! Helyeslés.) Kijelenti, hogy a kormány szívén hordja az erdélyi részek ügyeit. (Hosszas éljenzés.)

Szabó elnök köszönetét fejezi ki a miniszternek, ki harsány éljenzés között az indóházhoz hajtatott és hat órákor Bethlenbe utazott.

Különfélék.

— **Letört virág.** Császár Lukács köztisztvisletben álló helybeli kereskedőt ismét súlyos csapás érte: 21 éves szép leánya, Róza, hosszas betegség után vasárnapra virradó éjjel meghalt. Temetése hétfőn délután volt nagy részvét mellett. Béke poraira! — Haláláról a következő gyászjelentést adta ki a mélyen megszorodott család:

„Alólirottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a szerető gyermek, testvér és rokon Császár Róza életének 21. évében f. hó 30-án éjféli fél 2 órákor a halotti szentségek ájtatos felvételével hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. A boldogultnak hült tetemei hétfőn folyó hó 31-én délután 4 órákor fognak örök nyugalomra helyeztetni, lelkért pedig az engesztelő szent mise-áldozat szeptember 1-én d. e. 10 órákor fog az egék Urának bemutatattatni. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes! Kézi-Vásárhely, 1891. augusztus 30. Császár Lukács és neje Wértán Mari, szülők Császár Pepi, Császár Teréz özv. Fejér Jánosné, Császár Gergely és neje Lengyel Ilona és gyermekei, Császár Franciska, testvérek. Özv. Wértán Jánosné és Csiky Fran-

cziska, nagyanya. Valamint a Császár-, Dávid- és Wértán-család.”

— **Elhalasztott mulatság.** A helybeli önkéntes tűzoltó-egyesület folyó hó 6-ára tervezett mulatsága közbejött akadályok miatt elnapoltatott későbbi időre.

— **Nagy tűz** volt mult szombaton Albisban, mely több gazdát összes vagyonától megfosztott. Mint halljuk, 27 épület égett le. A kár 23,610 frtra rug.

— **Tűz.** Polyán községében folyó hó 30-án este fél 11 órákor tűz ütött ki, mely 5 csürt a bennük levő gabona- és takarmányműekkel, gazdasági eszközökkel együtt elhamvasztott. Károsultak: Tréfán Máté (2 csür), Boldizsár Antal, Bogózi Lajos és László Antal. A vízszerszék körül a község biraja, az oltásnál a tűzoltó-egylet elismerésre méltóan teljesítették kötelességüket.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** az érdekeltek körök tudomására hozza, hogy a „Sächsischer Gastwirths-Verband“ 1892. évi február 4-től február 9-ig a szász királyné ö Felsége védnöksége alatt Liposében a kristálypalotában a vörös kereszt, hadszükségleti, egészségügyi, népélemezési és szakácművészeti ágazatokra vonatkozó kiállítást rendez. A kiállításra jelentkezési határidő 1892. évi január hó 1. Minden a kiállításra vonatkozó tudakozódások a külön e czélra választott intéző bizottsághoz (Lipose, Rossplatz 10. II., 1891. október 15-én tul kristálypalota) küldendők.

— **A négykrajczárosok bevonása.** Az állampénztárak utasítva vannak, a hozzájuk érkező 4 kros pénzdarábokat az általános forgalomba ki nem adni, hanem a központi állampénztárba beszállítani, a honnan aztán a fő pénzverőhivatalba szállítják azokat és beolvastják. Egyelőre az egykrajczáros pénzdarábokat helyettesítik azokat. Hogy később mit tesznek velők, bizonytalan.

— **Betiltott napilap.** A „Független Újság“ című politikai napilapot, mely nem rég indult meg Verhovay Gyula szerkesztése alatt, penteken betiltatták.

— **A sok gyermek istenáldás.** Tudva levő, hogy Lajos bajor királyi nejének leánykája született. Ez új szülött tizenharmadik gyermeke a hercegi családnak. A hercegasszony, ki jelenleg 42 éves, 1868. febr. 20-án 19 éves korában ment férjhez. Apja Ferdinánd modenai herceg, anyja pedig Erzsébet főhercegasszony volt. A hercegi családnak négy fia és nyolcz leánya van, egy leánya meghalt, tehát összesen tizenkét gyermeke él. Az összes európai fejedelmi családok között Lajos bajor hercegnek van a legtöbb gyermeke. A legidősebb Ruprecht herceg, ki a mult félévben a berlini egyetem rendes tanulója volt.

— **Melyik lapra fizessünk elő?** Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelősebb magyar lap az „Egyetértés“, mely a mult január hó 1-én lépett fennállásának 25-ik évébe. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásoktól származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az Egyetértést népszerűvé. Szerkesztve úgy van ez az óriási terjedelmű lap, hogy egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi czélt szolgáljon. Mert az Egyetértésben naponkint megtalálja a család, a hölgyvilág a maga szépirodalmi olvasmányait a világirodalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárczacikketeket legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb. stb., ugy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az Egyetértésnek e rovatával a versenyt kiállhatná. Ezzel szemben ott van az Egyetértésnek oldalokra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétesültség tekintetében utólrhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Különösen kiemelendőnek tartjuk itt mint egyik legfőbb érdemét az Egyetértésnek, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű tekintetek által sem hagyta magát befolyásoltatni, hanem mint teljesen független lap fölötte áll minden pártérdeknek, s csak az igazságot szolgálja. Az országgyűlési tárgyalásokról hozott s az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű tudósításának is mindenkor a párttekineteken felemelkedő részrehajlatlanság szerezte olvasói között minden pártból találunk híveket. Az Egyetértés gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvendő. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvre lapra, mert az Egyetértés kereskedelmi s tözsdei tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az Egyetértésben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az Egyetértés a társadalom eme legnépesebb rétegeiben ma már nélkülözhetetlené vált, mint a hazai kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az Egyetértés a legjobban informált lap Magyarországon. A rendes rovatokon s a fölm. **rülő** eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt bő tu-

dósításokon kívül végre csak az Egyetértés 3 speciális rovatát említi meg, melyek országos hírre tettek szert. Ezek: az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. Szóval, a ki olvasni valót keres, és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az Egyetértésre. Előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt, egész évre 20 frt.

Innen-onnan.

Udvarló: Ah, nagysád, milyen szépek az ön fogai! Ajkai közül épen úgy villannak ki, mint harmatosöppek a rózsán.

Hölgy: És a mi fő — nem hamisak.

Gyermekek szszel.

Pali: Hentes bácsi, kérek maradékot a kutyának, de nagyon zsiros ne legyen, mert a multkoritól most is fáj a papa gyomra.

Kiegyezés.

— Hogy vagy a kompánistáddal?
— Jól.
— Jól? Hiszen elsikkasztotta huszerzer forintot.

— Kiegyeztünk.
— Visszafizette?
— Nem. Elvette a leányomat.

Sirfelirat.

Szobrász: Jó lesz talán feliratnak ez: „Viszontlátásra, édesem!“
Özvegy: Jobb lesz ez: „Nyugodjál édesem!“

Mindjárt.

Bandi kikiált az ablakon:
— Várj, Peti, mindjárt jövök, csak a papa megver egy kicsit.

Talány.

Tanító: Ki tudja, mi ez: Mig fiatalok vagyunk, vágyódnak utána; ha megvan, szabadulni szeretünk tőle?

Miska: Én tudom.
Tanító: Mondd meg.
Miska: Feleség.

Tanító: Ostoba ficzók! Az „öregséget“ érttettem.

Korszerű beszélgetés.

— Mondd csak, mama, miből következteted, hogy Rózsabegyi ur szerelmes belém?
— Tegnap este azt kérdezte bátyádtól, vajjon igazán százezer forint hozományod van-e?

Nő: Eh! a legnagyobb bolondság a világon az volt, hogy hozzád mentem.

Férj: En ennél egy még nagyobbbat is tudok: azt, hogy elvettelek.

Orvosi tanács.

— Az ön nejének feltétlenül mozgásra van szüksége.

— De mit tegyek? Ki sem akar mozdulni a házból.

— Oh, van erre nagyon egyszerű mód: adjon neki pénzt, hogy bevásárlásokat tehessen!

Közgazdaság.

Sertés-orbán. A mostani forró évszakban a sertés-orbán terjedésének veszélye ismét nagyobbodik. Elhárítására, mint egy praktikus gazda írja, semmiféle szer sem alkalmasabb a tisztaságnál. Nem csak a vályukat és egyéb edényeket kell, melyekből a sertéseket etetni szoktuk, hetenként legalább egyszer forró vízzel jól kimosni, hanem azokat az edényeket is, a melyekben a maléket és más eleséget tartjuk, hogy a baktériumok meg ne telepedhessenek bennök. Az ólakat szintén tisztán kell tartani. A hánször a ganajt kitakarítjuk belőlük, mindannyiszor fertőtlenítjük carbollal s gondoskodjunk arról is, hogy a sertések minál többször megfürödhessenek. A sertések elesége közé savót, irót és éretlen gyümölcsöt (hullott gyümölcsöt) keverünk. Sertéseket, ha venni kell, csak olyan helyeken vegyünk, a melyekről tudjuk, hogy ott még nem lépett fel az orbán a sertések közt. Különben a mostani meleg időben még a legbiztosabb helyen vett sertéseket is legalább két hétig külön kellene tartani, mielőtt a többiekkel összeeresztjük.

Miért fut össze a tej? Bizonyára nincs nagyobb boszúság a házi asszonyra nézve, mint mikor reggel megveszi vagy házhoz hozzák a tejet s az főzősközben összefut. Ekkor aztán persze szidjuk a tejes asszonyt, mint a bokrot, hogy ilyen meg olyan rossz tejet hozott, soha többé egy garas árát sem veszünk tőle stb. stb. A tejes asszony igen természetesen hallani sem akar róla, hogy ő rossz tejet mért volna a „nagyságának.“ És ebben igaza lehet neki. Mert nem mindig a pancsolt tej fut össze, hanem a legjobb tej is, ha fe-

jés után kellőképp le nem hűtetik. A tej ugyanis 30 foknyi meleg, midőn kijön a tehén tőgyéből. Ha ezen állapotban megmarad, csakhamar meg-savanyodik, vagyis a benne lévő cukorsav tej-savvá válik, ami okozza, hogy összefut a tej. Ha azonban fejés után mindjárt 10—12 fokra hűtjük le a tejet, megtartja édességét. E végre jól át-szellőzni is lehet a tejet. A levegő szénsava ugyan is gátolja a tejsav képződését; minél bensőbben érintkezik a tej tiszta levegővel, annál tovább marad édes. Az átszellőzés egyuttal eltávolítja mindazon szagokat, miknek a tej alá van vetve s melyek csak később, ha vajjá dolgoztatik fel, jö-nek ismét elő. Nyáron tehát fűdolog a tejet mind-járt lehűteni, ami leginkább szükséges, ha nem szállítatik oly messzire, hogy utközben kellőképp lehűlhessen. Végül a lehűtött tej vajnyerésre is jobban felhasználható, mint a hűtetlen.

Piaczi árak.

Kézdi-Vásárhelytt, 1891. augusztus 27-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenként	8 frt 60 kr.
" (elegy)	"	— frt — kr.
Rozs (tisztá)	"	5 frt 80 kr.
" (elegy)	"	— frt — kr.
Arpa (tisztá)	"	4 frt 40 kr.
" (elegy)	"	— frt — kr.
Zab	"	3 frt — kr.
Törökbuza	"	5 frt 80 kr.
Kása (köles)	"	12 frt — kr.
" (árpa)	"	20 frt — kr.
Borsó	"	6 frt — kr.
Lencse	"	10 frt — kr.
Fuszulyka	"	6 frt — kr.
Pityóka (legszebb)	"	1 frt 30 kr.
Marhahus	kilógrammonként	— frt 44 kr.
Disznóhus	"	— frt 48 kr.
Juh-hus	"	— frt 24 kr.
Szalonna	"	— frt 64 kr.
Faggyu (nyers)	"	— frt 40 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Iff. Dobay János.

Nyílt tér.

Egész selyem-nyomású foulardokat 1 frt 20 krtól 3 frt 90-ig méterenként (kb. 450 külön-böző mustra) küld öltöny- és darabszámbra, viteldij- és vámentesen a házhoz G. Henneberg (cs. és kir. udv. szállító) selyem-gyári raktár Zürich. Minták posta-fordultával. Levelek viteldija 10 kr.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Szám 3966/1891.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mi n telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a budapesti kisbirtokosok országos földhitel-intézete végrehajthatónak k.szt-léleki Kőnczei Albert s neje és Kőnczei Gyula végrehajtást szenvedők elleni 562 frt 80 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Kézdi-Szentlélek község határán fekvő, a kézdiszentléleki I. rész 1499. sz. tjkvben a kézdiszentléleki Ráduly Domokos és neje Vaszi Rózália nevében álló s Kőnczei Gyula által megvásárolt A + 1381., 1382 hr. sz. 464 frt becsértékű ingatlanra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási ár-ban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891-ik évi szeptember hó 11-ik napján délelőtt 9 órakor Kézdi-Szentlélek község házánál megtartandó nyilvános árve-résen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingat-lanok becsárának 10 százalékat készpénz-ben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jel-zett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminisz-

teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-séséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi ha-tóság.

Kézdi-Vásárhelytt, 1891. évi julius hó 16-ik napján.

Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

Sz. 4412—91.

Arverési hirdetmény.

Kézdi-Martonfalva község és közbirtokos-sága tulajdonát képező „Halaság” erdő (120 hold 822 □ öl) nyilvános árverésen eladandó.

A kikiáltási ár 3000 frt, mely három egyenlő részletben fizetendő.

Az árverés f. évi november hó 3-án d. e. 9 órakor Martonfalva község házához tüzetik ki, miről árverezni szándékozók azon hozzá-adással értesíttetnek, hogy az árverési föltéte-lek a jegyzői irodában Martonfalván és alatt-írtnál a hivatali irodában megtekinthetők.

Kézdi-Vásárhely, 1891. aug. 28

Gábor Péter,
főszolgabíró.

Háromszékvármegye alispánjától.

Szám 12014—1891.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatóságánál, Kézdi-Vásárhely város székhelylyel rendsze-resített kézdi-orbai járási állatorvosi állás lemondás következtében megüresedvén, ezen, évi 400 frt fizetés és 200 frt utazási áta-lánnyal javadalmazott s az 1886. évi XXI. t. cz. 80. §-a alapján főispáni kinevezés útján betöltendő állásra pályázat hirdettetik.

Felhivatnak pályázni kívánók, hogy az 1883. évi I. t. cz. 1 §. és az 1888. évi VII. t. cz. 133. §-ában megkívánt minősi-

tettséget igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen bélyegzett pályázati kérésüket folyó évi szeptember hó 15-ig bezárólag Há-romszékvármegye főispánja, hatolykai Potsa József ur ő méltóságához nyújták be.

Az állásra való kinevezéssel egyszersmind a vármegyei tisztviselői nyugdíjintézetbe való kötelező belépés is egybe van kötve.

Sepsi-Szentgyörgy, 1891. aug. 29. én.

Szentiványi Miklós,
alispán-helyettes.

Sz. 2818—1891. k. i.

Értesítés.

A kézdivásárhelyi alsófoku ipar-iskolába az 1891—92-ik iskolai évre szóló beírások a községi elemi leányiskola helyiségében szeptem-ber hó 9., 10. és 11. napjain napon-ként délután 5—7 óráig eszkö-zöltetnek.

Felhivom az iparos-mestereket, hogy tanulóikat a jelzett napokon okvetlenül irassák be, mivel ellen-esetben az 1884. évi XVII. t.-cz. 157-ik §-át szigoruan alkalmazni fogom.

Beírás alkalmával az újra-oltási bizonyítvány az iskola igazgatója előtt felmutatandó.

Tandij 2 frt, mely a beíratáskor fizetendő.

Kézdi-Vásárhelytt, 1891. augusz-tus 29-én.

Bartók Károly,
f. biz. elnök, polgármester.

—23

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„Egyetértés”,

a mely az új évvel immár 25 ik évtolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága és soka-sága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés”-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a leg-részletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazda-közönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tözsdei tudósításainak bőségével s alaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regény ol-vasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy évt alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki ol-vasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés”-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr, negyed évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába kül-dendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bér-mentve küld.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-vásárhely.